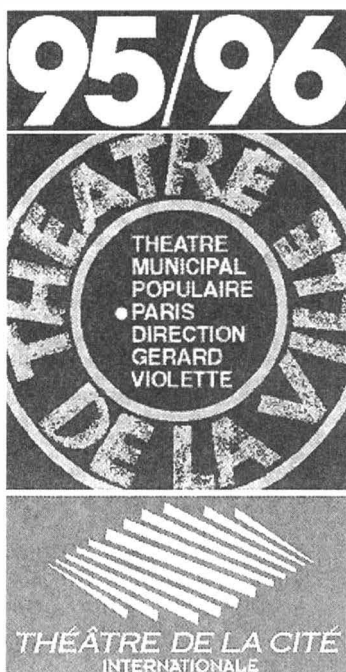

SCENA LUMII

PARIS – CELE PATRU ANOTIMPURI ALE UNUI ORAȘ

„Franța e moartă de o săptămână!”. Spusă rapid, ca și cum nu ar mai fi suportat nici o amânare (bineînțeles, după schimburile de cordialități și de opinii despre starea vremii), aceasta a fost prima propoziție care mi-a dat sentimentul că, într-adevăr, ajunsesem în faimosul Hexagon. Nu era vorba, desigur, decât despre greva generalizată din transporturi, care amenința cu sclerizarea toate arterele rutiere și feroviare. Descopeream însă în această afirmație, pe viu, acea savoare a ceea ce numim „spirit francez”, înclinat către retorică și alegorie, pe care îl cunoșteam, ca toată lumea, din lecturi. Enunțul, sumbru și concis, mi-a dat dintr-o dată certitudinea că am depășit nu granița formală și, de altfel, prea puțin semnificativă a unui teritoriu, ci frontiera misterioasă și incertă dintre imaginar și realitate.

Cât de... „moartă” era Franța, aveam să descopăr în următoarele zile, pe propria-mi piele (cu deosebire cea a membrilor inferioare), când, neavând de ales, am străbătut Parisul la pas. Nimic mai plăcut, s-ar putea crede. Dar la

începutul lui decembrie, printr-o ninsoare nu abundentă, însă rea și agasantă, luat în primire de un vânt rece și umed, îți trece prin minte că pot exista și lucruri mai atrăgătoare decât „Orașul-lumină”.

Din fericire, clima pariziană nu cunoaște tradiționalele noastre geruri de trei sau șapte zile, iar zăpada se așterne destul de rar. În consecință, iarna nu este luată în serios nici de oameni – franțuzoaicele se încapățânează să nu abandoneze pantofii și scurtele foarte lejere –, și nici de vegetație – adesea poți vedea în parcuri peluze verzi, trandafiri

încă înfloriți, iar, la ferestre, mușcatele în culori estivale par să fi încurcat anotimpurile.

Primele zile nu sunt totuși prea îmbietoare. Orașul e mohorât și indiferent, faimoasele sale clădiri nu au nimic din aspectul seducător al ilustratelor. Parizienii, mereu grăbiți, lasă impresia că sunt angajați într-o cursă infernală, ca și cum de reușita fiecărei zile ar depinde întreaga lor existență. Cum eu vin dintr-o

lume care își mai permite încă luxul contemplării – rămâne de văzut cât de mult îi datorăm, dar și cât de scump plătim acest lux –, am o senzație de vertij în fața acestui mecanism impecabil reglat.

În mod paradoxal, nici grevele nu sunt un simptom al proastei funcționări a angrenajului, ci mai degrabă o confirmare a infailibilității sale. În decorul pregătit pentru Crăciun, defilarea demonstranților, gălăgioși și exuberenți, intonând un celebru refren al lui Edith Piaf, adaptat parodic sub forma „Allez venez, Jupé”, apare ca o repetiție generală înaintea sosirii lui Père Noël. Deocamdată, francezii speră că, în tolba sa, vor găsi și rezolvarea revendicărilor pe care le susțin de aproape două săptămâni.

O timidă spărtură în nori, câteva raze de soare sunt suficiente pentru o metamorfoză totală. Ca un spectacol din care lipsea eclerajul, Parisul se animă, prinde culoare, se travestește.

Reprezentarea (re)începe!

Needcompany la Théâtre de la Cité sau tentația și riscurile mitului

„En raison de grève...” – deviza pariziană a acestor zile – spectacolele din centrul orașului fiindu-mi inaccesibile, în sensul propriu al termenului, mă voi opri deci prin împrejurimi.

Cité Universitaire – punctul de expediție al acestor rânduri – este, așa cum îi spune și numele, dacă nu prin dimensiuni, cel puțin ca structură, un adevărat oraș, situat în sudul Parisului. Într-un imens parc, 37 de clădiri, fiecare posedând o formulă arhitectonică ce amintește de specificul țării fondatoare, găzduiesc peste 5 000 de studenți și cercetători. Se reunesc astfel rase, limbi, culturi, cutume, ca pentru a încerca, parcă, veridicitatea legendei Turnului Babel.

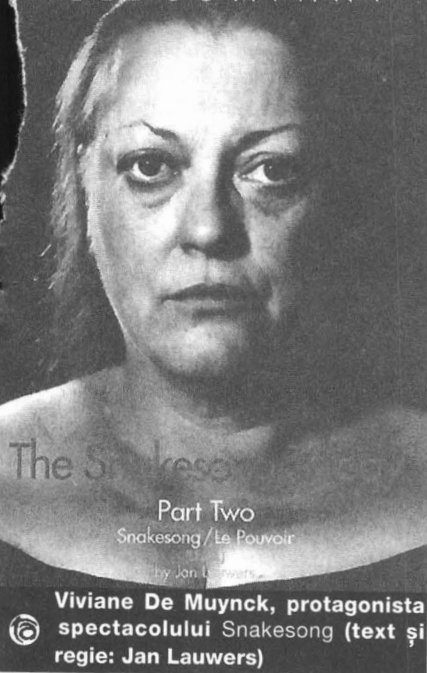
Există aici, alături de bibliotecă, poștă, restaurant, piscină, și un teatru – „Théâtre de la Cité Internationale” – cu două săli cochete și bine întreținute. Nu are o trupă proprie, stagiunea alcătuindu-se din spectacole invitate. În cadrul unui proiect inițiat de „Théâtre de la Ville” (fostul teatru „Sarah Bernhardt”), anul acesta „Théâtre de la Cité” găzduiește o suită de reprezentări, nu numai de artă dramatică, ci și de dans sau jazz.

Trupa flamandă Needcompany nu se află pentru prima dată la Cité. A revenit acum cu a doua parte a unei trilogii – **Snakesong** –, intitulată **Puterea**, creație a regizorului și scenografului Jan Lauwers.

Autorul, cu formație de plastician, este și cel care fondează, în 1986, Needcompany. Din prezentarea spectacolului mai aflăm că, dintre piesele ce compun repertoriul artiștilor belgieni (**Julius Caesar**, 1990, **Invictos**, 1991; **Antoni și Cleopatra**, 1992; **Orfeu**, 1993), **Ca va**, produsă în 1989, a obținut premiul Mobicel Pegasus la Sommer Festival de la Hamburg, unul dintre cele mai bine cotate în Germania.

Subintitulat și **Leda**, textul montat acum de Jan Lauwers solicită implicit și o raportare, de orice natură – polemică sau numai cordială –, la mitul cunoscut. Autorul mărturisește însă că

NEED COMPANY

– primitivă, mitologică și contemporană – sub semnul „trinității” invocate anterior.

În mod cu totul curios, tocmai zona mitului, care oferă de fapt titlul piesei, rămâne tratată doar la nivelul superficial. În text, Leda și Lebăda compar în fața unui tribunal compus din reginamamă și un profesor, cu rol de consilier, sub acuzația de a fi înaintat nepermis de mult în perimetrul interzis dintre eros și violență.

Bipartită, compoziția dramatică prezintă în cel de al doilea fragment o situație similară, translată la o distanță de milenii, în coordonatele actuale. Pe scurt, „alți actori, aceeași scenă”!

Spectacolul propriu-zis debutează cu un preludiu muzical, inspirat de versurile poemului „Leda” de Paul Eluard. Fondul sonor, strident și abrupt, este completat cu intermezzo-uri de teatru-dans în care personaje fantasmatiche, neindividualizate sunt antrenate spre moarte de aceleași pasiuni. Comunicarea vizuală funcționează intens, planul simbolic aflându-se uneori la frontiera ermetismului, iar imaginea, alteori, coborînd în zona naturalismului.

Cealaltă partitură, literar-dramatică, este propulsată în primul rând de evoluția unei actrițe cu potențial expresiv remarcabil: Viviane De Muynck, în dublu rol, al reginei și al Verei, polarizează celelalte evoluții, antrenează întreaga dinamică a reprezentației, domină chiar în momentele aparent statice.

De fapt, una dintre fisurile montării provine tocmai din neomogenitatea trupei, ceea ce antrenează discrepanța dintre proiect – îndrăzneț și foarte modern – și concretizarea lui scenică. O altă carență, generatoare de confuzii, ar putea fi eliminată relativ ușor. Prin renunțarea la subtitlul **Leda** și simpla modificare a numelui celor două personaje, ar rezulta un text mult mai clar structurat din perspectivă literară, ceea ce ar conduce, probabil, și spre o viziune de spectacol mai organică și mai coerentă.

ANCA PLATCU

ZIUA MONDIALĂ A TEATRULUI

– 27 martie –

SAADALLA WANNOUS

Mesaj internațional

Dacă ar exista obiceiul ca sărbătorirea Zilei Mondiale a Teatrului să fie însoțită, de fiecare dată, de o deviză legată de cerințele cărora trebuie să le răspundă cea de-a patra Artă, cel puțin în plan simbolic, aş propune pentru acest an drept deviză „Nevoia de dialog”. Dialog între indivizi, dialog între grupuri. Un dialog multilateral, complex și cuprinzător. Un dialog care presupune în prealabil o democrație reală, respectarea pluralismului și înăbușirea tendințelor agresive ale indivizilor, ca și ale națiunilor. Când simt această nevoie și devin conștient de forța sa, văd acest dialog născându-se într-un teatru, apoi crescând, întinzându-se și dezvoltându-se, cuprinzând popoarele și culturile universului, în toată diversitatea lor.

Am ferma convingere că, oricâte revoluții tehnologice s-ar mai produce, teatrul va rămâne acel spațiu privilegiat în care Omul reflectează asupra condiției sale existențiale și istorice. Însuși specificul teatrului face din el acel loc deosebit, care dă spectatorului posibilitatea de a ieși din izolare și de a medita asupra condiției umane, într-un context colectiv care-i stimulează conștiința apartenenței la grup și îl învață bogăția dialogului și toate formele diversității. Pentru că, dacă teatrul este dialog în cadrul reprezentației, el este, implicit, dialog între public și spectacol. El produce, de asemenea, un al treilea tip de dialog, cel care se instaurează între spectatori înșiși... și, la un nivel mai ridicat, dialogul pe care-l implică sărbătoarea teatrală, reprezentație destinată publicului, cu cetatea, cadrul în care se desfășoară sărbătoarea. Fiecare tip de dialog ne eliberează de tristețea singurătății noastre și ne face mai conștienți de dimensiunea noastră comunitară. De aceea, teatrul nu este numai o manifestare a societății civile, ci, mai curând, una dintre condițiile cerute de nașterea acestei societăți și imperativul impus de dezvoltarea și avântul acesteia.

Dar despre care teatru vorbesc eu? Visez oare sau vreau să trezesc nostalgia unor epoci în care teatrul era un adevărat eveniment, dând naștere dialogului și plăcerii în Cetate? Să nu ne amăgim!

Teatrul e în retragere. Oriunde mi-aș îndrepta privirea, văd că orașele nu mai au loc pentru teatre și le izgonesc spre periferii pustii și întunecoase, în timp ce, în aceleași orașe, apar și proliferază firme luminoase, ecrane în culori și diverse vulgarități în cutii de imagini. A mai cunoscut teatrul vreodată o asemenea perioadă de sărăcie, fie ea materială sau morală? Subvențiile care-i sunt acordate se reduc zi de zi, atenția de care se bucura cândva se transformă în neglijență vecină cu disprețul, ascuns adesea sub un discurs încurajator în mod ipocrit. Și, pentru că nu ne amăgim, să recunoaștem că, în lumea de azi, teatrul e departe de a fi cea sărbătoare a cetății care ne dă

